

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«Історія та археологія»

Галузь знань: **03 Гуманітарні науки**

Спеціальність: **032 Історія та археологія**

Рівень вищої освіти: **третій (освітньо-науковий)**

Ступінь: **освітньо-науковий (PhD)**

Кваліфікація: **доктор філософії (PhD) зі спеціальності**

032 Історія та археологія

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою СумДПУ імені А. С. Макаренка

від «___» вересня 2023 р. протокол № ___

Ректор _____ Ю. О. Лянной

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
«Історія та археологія»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
(доктор філософії)
за спеціальністю 032 Історія та археологія
галузі знань 03 Гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма розглянута на засіданні кафедри історії України

Протокол № ____ від «____» _____ 2023 р.

В.о. завідувача кафедри _____ (Ольцький В. О.)

«8» травня 2021 р.

Керівник центру забезпечення
якості вищої освіти _____ (Ячменик М. М.)

Голова Наукового товариства
студентів, аспірантів, докторантів
та молодих учених _____ (Омельяненко В. А.)

Проректор з науково-педагогічної
(наукової) роботи _____ (Кудріна О. Ю.)

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма «Історія та археологія» є нормативним документом, який регламентує нормативні компетентності, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до процесу підготовки докторів філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 032 Історія та археологія.

Освітньо-наукова програма «Історія та археологія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 032 Історія та археологія розроблена згідно з вимогами Законів України «Про вищу освіту» (2014 зі змінами від 16.01.2020), «Про освіту», Постанови КМУ № 261 від 23.03.2016 «Про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і доктора наук», Постанови КМУ №266 від 29.04.2015 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами згідно з Постановою КМУ № 53 від 01.02.2017), наказу МОН «Про затвердження переліку наукових спеціальностей» (редакція від 15.05.2015 р. зі змінами від 2019), Національного класифікатора України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010, Національної рамки кваліфікацій (2011 зі змінами від 2019 р.), згідно з положенням документів «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ESG, 2015 р.), матеріалів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти. Програма відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за національною рамкою кваліфікацій.

Стандарт вищої освіти України (ступінь «доктор філософії», галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 032 Історія та археологія) відсутній.

Програма розроблена у складі:

Кудінов Дмитро Валерійович – доктор історичних наук, професор, (наукова діяльність за дипломом і публікаціями 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни (032 Історія та археологія).

Сокирська Владлена Володимирівна – доктор історичних наук, професор, (наукова діяльність за дипломом і публікаціями 07.00.02 – Всесвітня історія (032 Історія та археологія).

Потехін Олександр Володимирович – доктор історичних наук, старший науковий співробітник, (наукова діяльність за дипломом і публікаціями 07.00.02 – Всесвітня історія (032 Історія та археологія).

Подрез Юлія Вікторівна – кандидат історичних наук, доцент, (наукова діяльність за дипломом і публікаціями 07.00.01 – Історія України (032 Історія та археологія).

Д о р о з р о б к и о с в і т н ь о - н а у к о в о ї п р о г р а м и б у л и з а л у ч е н і :

зі складу фахівців-практиків:

Онопрієнко Олена Володимирівна – в.о. директора Комунального закладу «Глухівський міський краєзнавчий музей» Глухівської міської ради
зі складу здобувачів освіти:

Ходун Едуард Олегович – аспірант кафедри історії України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С.Макаренка, спеціальність – 032 Історія та археологія

Стандарт вищої освіти України (ступінь «доктор філософії», галузь знань 03 гуманітарні науки, спеціальність 032 історія та археологія) відсутній.

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ «ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь та назва кваліфікації	Доктор філософії (PhD). Доктор філософії у галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 032 Історія та археологія
Офіційна назва освітньо-наукової програми	Історія та археологія
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Тип диплому та обсяг освітньо-наукової програми	Диплом доктора філософії, одиничний, термін навчання – 3 роки 10 місяців, 60 кредитів.
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень QF - ENEA – третій цикл EQF - LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність освітнього ступеня магістр або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст (у т.ч. за іншою спеціальністю)
Мова викладання	Українська/англійська
Термін дії освітньо-наукової програми	з 01.09.2022 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-наукової програми	https://history.sspu.edu.ua/
2 – Мета освітньо-наукової програми	
Метою освітньо-наукової програми є підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців здатних розв’язувати комплексні проблеми за спеціальністю 032 Історія та археологія та здатних використовувати теоретичні знання, практичні вміння й навички для здійснення дослідницької, аналітичної, наукової, педагогічної та практичної діяльності в галузі історичної науки, культури, музейної та архівної справ, викладання у закладах вищої освіти, ефективно планувати та здійснювати співпрацю та комунікації в межах фахової спільноти задля подальшого практичного впровадження результатів науково-дослідницької діяльності	

3 – Характеристика освітньо-наукової програми

Опис предметної області

03 Гуманітарні науки.

Історія та археологія.

Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії включає:

- 45 кредитів (75%) нормативних навчальних дисциплін циклу загальної та професійної підготовки

- 15 кредитів (25%) навчальних дисциплін вільного вибору студентів

Загальний обсяг освітньо-наукової програми спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю 032 Історія та археологія.

Об'єктами вивчення та професійної діяльності доктора філософії за спеціальністю «Історія та археологія» є минуле України та людства в усіх його проявах; пам'ятки історії та культури, історична пам'ять, історична політика, соціокультурні практики у минулому та сьогоденні; базові категорії, методологічний інструментарій та теоретичні концепції, які використовуються під час історичного пізнання; значення та смисли діяльності людей у минулому, загальнолюдські і національні цінності, представлені в наукових фактах, текстах, речових пам'ятках, пам'ятках духовної культури та у соціальних практиках.

Цілі навчання:

– формування професійних компетентностей, необхідних для інноваційної науково-дослідницької діяльності в галузі історії та археології.

– оволодіння здатністю розв'язувати комплексні проблеми у професійній та дослідницько-інноваційній діяльності.

Теоретичний зміст предметної галузі – історія розвитку та сучасний стан наукових історичних знань; теорії, концепції і термінологія з досліджуваного історичного напрямку, що формують загальні та спеціальні компетентності майбутніх викладачів та докторів філософії у галузі 03 Гуманітарні науки спеціальності 032 Історія та археологія.

Методи, методика, технології та інструменти: загальнонаукові, спеціально історичні, статистичні методи дослідження

	історичних дисциплін, та інформаційно-комунікаційні технології наукових досліджень у галузі історії та археології, комп'ютерні технології, мультимедійні інформаційні технології, інтернет-ресурси.
Орієнтація програми	<p>Освітньо-наукова програма доктора філософії (PhD) має дослідницьку, академічну та прикладну спрямованість.</p> <p>ОНП спрямована на актуальні аспекти спеціальності, в рамках якої можлива подальша наукова та викладацька кар'єра.</p>
Основний фокус освітньо-наукової програми та спеціалізації	<p>Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти.</p> <p>Галузь знань: 03 гуманітарні науки.</p> <p>Спеціальність: 032 історія та археологія.</p> <p>В освітньо-науковій програмі акцентування зроблено на інтеграції освітньої та наукової складових підготовки доктора філософії через розвиток у здобувачів освіти вмінь ініціювати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес наукового дослідження у галузі історії та археології, шляхом реалізації науково-дослідного завдання з дотриманням належної академічної доброчесності.</p> <p><i>Ключові слова:</i> історія, археологія, історична наука, науково-дослідна діяльність, педагогічна діяльність.</p>
Особливості програми	<p>Освітньо-наукова програма інтегрує освітню та наукову складові. Освітня складова скерована на вивчення науково-теоретичних та прикладних навчальних курсів, пов'язаних із плануванням, розробкою та реалізацією дослідної роботи та підвищенням її ефективності, формування викладацьких комунікаційних та аналітичних компетентностей.</p> <p>Наукова складова програми передбачає проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну і практичне значення у галузі історії та археології.</p> <p>Освітньо-наукова програма містить обов'язкову та варіативну складові. Обов'язкова частина включає дисципліни циклів загальної та професійної підготовки.</p> <p>Цикл загальної підготовки спрямований на формування у здобувачів освіти: загального наукового світогляду у формі понять, концепцій,</p>

	<p>принципів та їх використання для пояснення фактів і прогнозування результатів науково-дослідної роботи; універсальних навичок проектної діяльності, реалізації дослідницької роботи та підвищення її ефективності із дотриманням норм академічної доброчесності; компетентностей з іноземної мови (англійської), достатньої для розуміння, презентації й обговорення результатів дослідження з широкою спільнотою відповідно до специфіки спеціальності 032 Історія та археологія, професійних компетентностей викладача, здатного до безперервного саморозвитку і самовдосконалення.</p> <p>Цикл професійної підготовки фокусується на формуванні глибокого розуміння взаємозв'язків минулого і сьогодення, обізнаності у сучасних трансформаціях наукового історичного знання, спонукання до опанування методів здобуття та передачі наукового знання в галузі історії та археології.</p> <p>Унікальність програми складає:</p> <ul style="list-style-type: none"> урахування регіонального та всеукраїнського аспектів підготовки фахівців для викладання дисциплін з історії та археології; особливості щодо реалізації освітньо-наукової програми з огляду на наявність регіональних пам'яток культурно-історичної спадщини, відсутність на території Сумщини закладів, які готують фахівців за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти з кваліфікації доктора філософії зі спеціальності 032 Історія та археологія; забезпечення можливості проектування індивідуальних освітніх траєкторій аспірантів; наступності проведення наукової роботи на першому, другому та третьому рівнях вищої освіти.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Сферою працевлаштування є науково-дослідні інститути НАН України; заклади освіти, установи, центри, підпорядковані Міністерству освіти і науки України; науково-дослідні установи, фонди та організації, підпорядковані Міністерству культури та інформаційної політики України;

	<p>відповідні департаменти і відділи державних адміністрацій різного рівня.</p> <p>Відповідно до Національного класифікатора України «Класифікатор професій» (ДК 003:2010 зі змінами) на підставі Наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства № 1574 від 18.08.2020 р., здобувач PhD після закінчення навчання за освітньо-науковою програмою «Історія та археологія» може займати відповідну посаду наукового чи науково-педагогічного працівника:</p> <p>2310.1 Професори та доценти. 2310.2 Інші викладачі університетів та вищих навчальних закладів. 2431.1 Наукові співробітники (архівна справа, музеєзнавство) 2442.1 Наукові співробітники (археографія, археологія) 2443.1 Наукові співробітники (історія).</p>
<p>Академічні права випускника</p>	<p>Доктор філософії може продовжувати освіту за науковим рівнем доктора наук, отримувати будь-які інші форми освіти, підвищувати кваліфікацію, займатися самоосвітою, брати участь у постдокторських програмах.</p>
<p>5 – Викладання та оцінювання</p>	
<p>Викладання та навчання</p>	<p>Орієнтоване на наукові інтереси аспірантів, студентоцентроване та проблемно орієнтоване навчання, електронне навчання, самонавчання, навчання на основі досліджень.</p> <p>Викладання здійснюється у формах: <i>аудиторної</i> (лекційні, практичні, семінарські), <i>позааудиторної</i> (індивідуальні консультації, написання та захист проєктів, асистентська практика, науково-дослідна робота, написання кваліфікаційної роботи), <i>самостійної роботи</i>, докторського семінару, майстер-класів, вебінарів, із застосуванням <i>методів навчання</i>: проблемного, проблемно-пошукового, інтерактивного навчання (диспути, дискусії, «круглі столи», тренінги, мозкові атаки, презентації, ділові й рольові ігри тощо).</p> <p>Освітній процес в аспірантурі передбачає елементи дистанційного навчання на денній, вечірній та заочній формах і носить змішаний характер, що реалізується через офлайн і онлайн</p>

	<p>роботу з науковим керівником та іншими викладачами. Заняття переважно відбуваються в у формі колективної, групової та індивідуальної взаємодії.</p> <p>Обов'язковою є науково-дослідницька діяльність аспіранта шляхом участі у наукових семінарах, конференціях різних рівнів, підготовки публікацій у наукових фахових виданнях України та зарубіжжя, наукових, підготовки та захисту дисертаційної роботи.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p>Оцінювання дозволяє виявити рівень опанування здобувачами освіти освітніх складових програми і відбувається за результатами поточного і підсумкового контролю у вигляді заліків, екзаменів, звітів про практику, попереднього обговорення дисертаційної роботи у формі фахового семінару.</p> <p>Атестація здобувачів освіти здійснюється у вигляді публічного захисту кваліфікаційної роботи за умови успішного виконання аспірантом його індивідуального плану.</p>
<p>Система оцінювання</p>	<p>Накопичувальна, бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання здобувачів освіти за усі види аудиторної і позааудиторної освітньої діяльності.</p> <p>Оцінювання навчальних досягнень аспірантів здійснюється за шкалою ЄКТС, національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та 100-бальною шкалою. Результати вносять у відомість обліку успішності та індивідуальний навчальний план аспіранта.</p>
<p>Форми атестації здобувачів вищої освіти</p>	<p>Атестація здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.</p> <p>Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради для захисту дисертаційного дослідження.</p> <p>Обов'язковою умовою допуску до захисту дисертації є попереднє її обговорення на розширеному засіданні випускової кафедри та повне виконання аспірантом його індивідуального плану навчально-наукової роботи.</p> <p>Звітування здобувачів про виконання індивідуального плану навчально-наукової роботи</p>

	<p>проводиться 2 рази на рік на засіданні випускової кафедри.</p>
<p>Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи</p>	<p>Вимоги до структури та правил оформлення змісту дисертації визначаються Положенням про присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (протокол № 10 від 27 червня 2022 р.) та Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (протокол № 4 від 28 листопада 2022 року).</p> <p>Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається під час розширеного засідання випускової кафедри.</p> <p>Дисертація перевіряється на плагіат. Дисертаційна робота та анотація розміщуються на сайті закладу вищої освіти.</p>
<p>Вимоги до публічного захисту</p>	<p>Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженим постановою КМУ № 44 від 12 січня 2022 р., Положенням про присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (протокол № 10 від 27 червня 2022 р.) та Процедурою публічного захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (протокол № 10 від 27 червня 2022 року).</p> <p>Публічний захист дисертації проводиться на засіданні спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, яка створюється для разового її захисту. Захист дисертації має характер відкритої наукової дискусії, у якій зобов'язані взяти участь голова та члени ради, а також за бажанням присутні на засіданні. Засідання ради вважається правоможним у разі участі в ньому та голосуванні повного складу</p>

	ради. Ступінь доктор філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти в результаті успішного виконання здобувачем відповідної освітньонаукової програми та за результатами публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність до розв'язання комплексних проблем в галузі гуманітарних наук під час професійної або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.
Загальнонаукові (філософські) компетентності (ЗК)	
ЗК01	Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя в контексті неперервної фахової підготовки, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, принципів академічної доброчесності, міжкультурної толерантності, керування загальнолюдськими цінностями.
ЗК02	Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, володіння креативним способом мислення.
ЗК03	Здатність до пошуку, оброблення, аналізу і контекстуалізації значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів наукових досліджень.
ЗК04	Здатність розробляти наукові проекти, управляти ними, складати пропозиції щодо їх фінансування, реєстрації прав інтелектуальної власності.
ЗК05	Здатність працювати в міжнародному контексті, презентувати результати досліджень на всіх рівнях українською та однією з іноземних мов (англійською).
ЗК06	Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності, критично

	ставитись до отриманої інформації.
ЗК07	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, наукових установах, організаціях, використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації державною та іноземною (англійською) мовами, володіти комунікативною культурою.
ЗК08	Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя в контексті неперервної фахової підготовки, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, принципів академічної доброчесності, міжкультурної толерантності, керування загальнолюдськими цінностями.
Спеціальні (фахові), предметні компетентності (СК)	
СК01	Здобуття глибинних знань у галузі історії та археології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових історичних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.
СК02	Здатність збирати дані для історичного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх.
СК03	Здатність аналізувати історичні явища з погляду фундаментальних історичних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.
СК04	Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі історії на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів.
СК05	Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних історичних досліджень.
СК06	Здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі історії, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів.
СК07	Здатність до історико-креативної діяльності в

	науково-інноваційній сфері.
СК08	Здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Історія та археологія».
7- Програмні результати навчання(РН)	
РН01	Виділяти загальнонаукові (філософські) компетентності, спрямовані на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
РН02	Демонструвати системний науковий світогляд, вміння креативно мислити, формулювати висновки і розробляти рекомендації з використанням новітніх технології у розв'язанні поставлених завдань.
РН03	Узагальнювати, критично мислити й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються.
РН04	Вміти готувати наукові тексти та доповіді, доступно, на високому науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати досліджень до професійної та непрофесійної спільноти
РН05	Демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати в команді дослідників, організовувати колективну роботу та керувати людьми, здібність ефективного спілкування на професійному та соціальному рівнях, володіння гнучкістю у прийнятті рішень.
РН06	Дотримуватись етичних норм, враховувати авторське право та норми академічної доброчесності при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності.
РН07	Використовувати нормативно-правове та науково-методичне забезпечення вищої освіти, сучасні засоби і технології організації та здійснення освітнього процесу, різноманітні аспекти виховної роботи, інноваційні методи навчання.
РН08	Планувати та реалізовувати на практиці оригінальне самостійне наукове дослідження, яке має наукову новизну, теоретичну і практичну цінність та сприяє розв'язанню значущих соціогуманітарних проблем історичного процесу.

PH09	Здійснювати публічну апробацію результатів досліджень у науковій та практичній сферах як українською, так і іноземними мовами, демонструючи усну та письмову комунікацію.
PH10	Вміти інтегрувати існуючі методики та методи досліджень та адаптувати їх для практичного виконання поставлених завдань.
PH11	Володіти концептуальними та методологічними знаннями в галузі історичних наук та бути здатним застосовувати їх до професійної діяльності на межі предметних галузей.
PH12	Демонструвати навички роботи з сучасним функціонально-інструментальними та комунікативними основами дослідження історії та археології.
PH13	Знайти оригінальне інноваційне рішення, направлене на розв'язання конкретної історичної проблеми.
PH14	Використовувати сучасні інформаційні джерела національного та міжнародного рівня для оцінки стану вивченості об'єкту досліджень і актуальності наукової проблеми.
PH15	Орієнтуватися в масиві наукової літератури з вітчизняної історії, систематизувати науковий матеріал, критично аналізувати історичні джерела та історичні праці.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	<p>Освітній процес забезпечують науково-педагогічні працівники – доктори наук, професори, кандидати наук, доценти, провідні наукові співробітники, науково-педагогічна діяльність яких відповідає Ліцензійним умовам.</p> <p>Усі науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання дисциплін циклу професійної підготовки мають науковий ступінь та вчене звання.</p> <p>Науково-педагогічні працівники, які забезпечують реалізацію даної програми, мають відповідну базову освіту, необхідну кількість публікацій у виданнях Scopus, Web of Science, наукових фахових виданнях, беруть активну участь у науково-практичних конференціях різних рівнів (міжнародних, всеукраїнських, регіональних).</p> <p>Усі науково-педагогічні працівники проходять</p>
-----------------------------	--

	<p>один раз на 5 років підвищення кваліфікації у закладах вищої освіти та науково-дослідних установах, зокрема закордонних.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>У навчальному процесі використовуються: навчальні приміщення для проведення лекційних та практичних занять, аудиторії, оснащені мультимедійним обладнанням, спеціалізовані кабінети, лабораторії (археологічна, краєзнавчих та етнографічних досліджень), методичний кабінет кафедри, де акумулюються наукові та навчальні видання, необхідні для самостійної роботи аспірантів, виконання власного наукового дослідження, аспірантська, музей.</p> <p>До послуг здобувачів освіти третього освітньо-наукового рівня функціонують <i>центри</i>: забезпечення якості вищої освіти; професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання; <i>відділи</i>: аспірантури і докторантури, міжнародних зв'язків, методично-організаційний, редакційно-видавничий, працевлаштування, професійно-технічної освіти та додаткових платних послуг, запобігання та протидії корупції; науково-дослідний сектор, наукова бібліотека з читальним залом, психологічна служба, науково-дослідна лабораторія проблем інклюзивної освіти, міжвідомча лабораторія корекційно-реабілітаційних технологій кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.</p> <p>Наявна соціально-побутова інфраструктура: гуртожитки, їдальня, актовий зал спорткомплекс, стадіон, басейн, медпункт.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Використання віртуального навчального середовища СумДПУ імені А.С.Макаренка й авторських розробок професорсько-викладацького складу. Зокрема, офіційний сайт СумДПУ імені А.С.Макаренка https://sspu.edu.ua/ для ефективного здійснення навчальної, викладацької та науково-дослідної діяльності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня містить:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Інформаційні електронні ресурси та сервіси Наукової бібліотеки: <ul style="list-style-type: none"> Електронний каталог бібліотеки http://lib.sspu.edu.ua/.../DocSearchForm;jsessionid... Інституційний репозитарій eSSPUIR https://repository.sspu.edu.ua/ Бібліометрика

	<p>Scopus https://www.scopus.com/home.uri Web of Science https://access.clarivate.com/login?app=wos&alternative=true&shibShireURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F%3Fauth%3DShibboleth&shibReturnURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F&roaming=true Повнотекстова база праць науковців СумДПУ імені А.С.Макаренка https://library.sspu.edu.ua/elektronna-biblioteka-sumdpu/ Наукові періодичні видання університету https://library.sspu.edu.ua/naukovi-vidannya-universitetu/ Дисертації, захищені в СумДПУ імені А. С. Макаренка https://library.sspu.edu.ua/disertatsiyi-zahishheni-v.../ Віртуальні виставки https://library.sspu.edu.ua/virtualni-vistavki/ Віртуальні огляди https://library.sspu.edu.ua/virtualni-oglyadi/ Нові надходження https://library.sspu.edu.ua/novi-nadhodzhennya/ <i>Передплачені ресурси</i> ScienceDirect https://www.sciencedirect.com/ Повнотекстова база підручників ЦУЛ https://www.culononline.com.ua/ Відкриті ресурси SpringerLink (доступ через ЕК) http://lib.sspu.edu.ua/.../DocSearchForm.jsessionid... Українські інституційні репозитарії https://library.sspu.edu.ua/institutsiyini-repozitariyi/ Електронні бібліотеки https://library.sspu.edu.ua/elektronni-biblioteki/ Наукові ресурси України https://library.sspu.edu.ua/naukovi-resursi-ukrayini/ Світові наукові ресурси https://library.sspu.edu.ua/svitovi-naukovi-resursi/ Бібліотеки https://library.sspu.edu.ua/biblioteki/ Віртуальна бібліографічна довідка https://library.sspu.edu.ua/virtualna-bibliografichna.../ Визначення індексів УДК https://library.sspu.edu.ua/viznachennya-indeksiv-udk/ Замовлення на комплектування https://library.sspu.edu.ua/zamovlennya-literaturi/ Перевірка академічних текстів на плагіат https://library.sspu.edu.ua/perevirka-na-plagiat/ Електронна доставка документа https://library.sspu.edu.ua/elektronna-dostavka-dokumenta/ Аналіз книго забезпеченості за дисциплінами complib@sspu.edu.ua Розміщення публікацій в репозитарії СумДПУ dspacelib@sspu.edu.ua, inflib@sspu.edu.ua</p>
--	--

9 – Академічна мобільність

<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>Підготовка докторів філософії здійснюється за кредитно-трансферною системою, обсяг 1 кредиту</p>
--	---

	складає 30 годин, що дає змогу забезпечити мобільність аспіранта на загальних підставах у межах України
Міжнародна кредитна мобільність	На основі договорів про співробітництво з закордонними університетами, додатково – за ініціативою аспіранта, що підтверджується документально.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Здійснюється у межах ліцензованого обсягу спеціальності за умови успішної акредитації освітньо-наукової програми
10 – Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	
Політика щодо забезпечення якості вищої освіти	<p>Політика Університету щодо забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти спрямована на розвиток корпоративної культури та культури якості, яка включає пошук шляхів удосконалення якості та відображає взаємозв'язок між науковими дослідженнями та навчанням і викладанням. Відповідно до Політики Університету з якості основними стратегічними цілями системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти є: гарантування розробки якісних освітніх програм відповідно до національних та міжнародних освітніх стандартів, націлених на підготовку фахівців із відповідними компетентностями, з урахуванням широкого спектру освітніх потреб здобувачів вищої освіти та роботодавців; забезпечення якості освітньої діяльності Університету шляхом дотримання встановлених норм та процедур за підтримки і відповідальності усіх учасників освітнього процесу.</p> <p>Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Університеті будується відповідно до вимог Стратегії розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на принципах та засадах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відповідності європейським та національним стандартам щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти; • академічної свободи та автономії Університету, як відповідального за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти; • усвідомлення усіма стейкхолдерами Університету відповідальності за якість освітньої діяльності та якість вищої освіти; • визнання необхідності

розроблення стратегії, політики та процедур забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності Університету; • відкритості до нових знань та критики; • ініціативності; • лідерства та суспільної відповідальності; • взаємної вимогливості та довіри; • орієнтації на замовника; • системного та компетентнісного підходів; • студентоцентризму; • інтегративності; • співробітництва та залучення здобувачів вищої освіти, роботодавців, всіх зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості; • відкритості, толерантності, прозорості, взаємної вимогливості та довіри на усіх етапах забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти; • комунікаційної підтримки, яка забезпечить зміну інформаційно роз'яснювальної роботи на двосторонню комунікацію; • прийняття управлінських рішень на основі аналізу своєчасної, повної та об'єктивної інформації; • сповідування демократичного стилю керівництва; • залучення персоналу до досягнення цілей Університету шляхом делегування більшої відповідальності на нижчі рівні управління; • постійне навчання персоналу; • управління освітньою діяльністю Університету та відповідними ресурсами як системою взаємопов'язаних процесів; • постійне підвищення якості освіти, освітньої діяльності та системи управління якістю освітньої діяльності та якістю вищої освіти в Університеті.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Університету включає в себе наступні завдання: • Координація дій всіх суб'єктів освітнього процесу Університету; • Оптимальний розподіл повноважень; • Прозорість прийняття рішень на всіх управлінських рівнях; • Студентоорієнтоване навчання, викладання, оцінювання; • Формування студентами власної траєкторії навчання, забезпечення реальної вибірковості навчальних дисциплін; • Рейтингова система оцінювання знань; • Регулярний збір, обробка інформації щодо якості навчання, викладання, наукових досліджень, викладацького складу, управлінських процесів, надання освітніх послуг засобами анкетування, опитування студентів, випускників і роботодавців, аналізу

	<p>наукових публікацій тощо; • Регулярний перегляд, удосконалення, розробка і впровадження сучасних навчальних курсів та освітніх програм; • Формування методичних матеріалів щодо організації освітнього процесу; • Забезпечення академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу; • Професійне зростання та підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників та інших співробітників Університету; • Впровадження інноваційних технологій та методик викладання; • Комунікація зі стейкхолдерами: Радою роботодавців, Наглядовою радою, батьками, органами державної влади та місцевого самоврядування, закладами освіти, громадськими організаціями, іншими партнерами.</p>
<p>Забезпечення якості розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду та оновлення освітніх програм</p>	<p>Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм здійснюється згідно з діючими нормативними документами в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка</p> <p>Перегляд освітньо-наукових програм здійснюється на основі аналізу задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти: можливості побудови індивідуальної освітньої траєкторії, дотримання академічних свобод в освітньому процесі, задоволеності якістю освітньої програми тощо; роботодавців: якості формування загальних та фахових компетентностей, актуальних та соціальних навичок (soft skills); інших стейкхолдерів</p> <p>Для перегляду освітніх програм використовуються онлайн опитування, проведення дослідження фокус-групи, аналіз документів, аналіз ситуації, самооцінка робочою групою відповідно до вимог щодо структури та змісту освітньої програми.</p> <p>Питання, пов'язані з переглядом, удосконаленням, оновленням, створенням нових навчальних курсів та освітніх програм розглядаються спочатку на засіданнях кафедр із запрошенням членів експертних рад стейкхолдерів, студентів, випускників щонайменше один раз на рік та вченої ради Університету. Кафедри можуть ініціювати такі розгляди за потреби: - з власної</p>

	<p>ініціативи; - внаслідок результатів студентських опитувань; - за рекомендацією експертних рад стейкхолдерів та Ради роботодавців Університету.</p>
<p>Забезпечення зарахування, досягнення, визнання та атестація здобувачів</p>	<p>Оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених в Університеті процедур згідно з нормативними актами.</p> <p>Щорічне оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до визначених освітньою програмою форм контролю, порядку оцінювання результатів навчання, що висвітлюється в робочих програмах навчальних дисциплін, робочих планах навчальних дисциплін, силабусах навчальних дисциплін, обліку результатів навчання, який ведеться з використанням програмного забезпечення корпоративної інформаційної системи управління (електронний журнал).</p> <p>Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється на основі 100-бальної накопичувальної бально-рейтингової системи.</p> <p>Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти завершується атестацією, яка здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою Університету, створеною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.</p>
<p>Забезпечення якості студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання</p>	<p>Студентоцентроване навчання реалізується через організацію освітнього пронесу, що передбачає заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу, створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії, побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу. Передбачає надання можливості вибору здобувачам вищої освіти змісту, темпу, способу та місця навчання, а також ґрунтується на реалістичності запланованого навчального навантаження.</p>

**Забезпечення якості
науково-педагогічних
працівників**

Педагогічні та науково-педагогічні працівники Університету можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами, видами та в різних суб'єктів підвищення кваліфікації. Забезпечення підвищення кваліфікації відбувається за рахунок удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань з урахуванням вимог відповідного професійного стандарту (у разі його наявності, набуття досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності та/або професії, та/або займаної посади, формування та розвитку цифрової, управлінської, комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей тощо.

Рейтингове оцінювання є одним із видів заохочення та оцінки діяльності науково-педагогічних працівників, який може органічно співіснувати з іншими, прийнятими в університеті. Проведення рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, навчально-наукових інститутів та факультетів забезпечує ефективний моніторинг стану управління розвитком і підвищенням якості діяльності університету з врахуванням вкладу в нього всіх науково-педагогічних працівників університету. Підсумкові рейтингові показники оцінки діяльності науково-педагогічних працівників за звітний період враховують: вчена рада університету та вчені ради навчально-наукових інститутів і факультетів при обранні на посади, переведення на нові посади; при поданнях на нагородження; присвоєнні почесних звань; при визначенні розміру матеріального заохочення. Рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників університету базується на принципах об'єктивності, прозорості, гласності, професійної конкуренції, коректності. Визначення рейтингу науково-педагогічних працівників, кафедр, навчально-наукових інститутів, факультетів проводиться за бальною системою за підсумками навчального року та оприлюднюється у жовтні поточного року. Важливість кожного показника визначається його оцінкою в балах. Рейтингова оцінка діяльності науково-педагогічних працівників та навчальних структурних підрозділів проводиться за основними

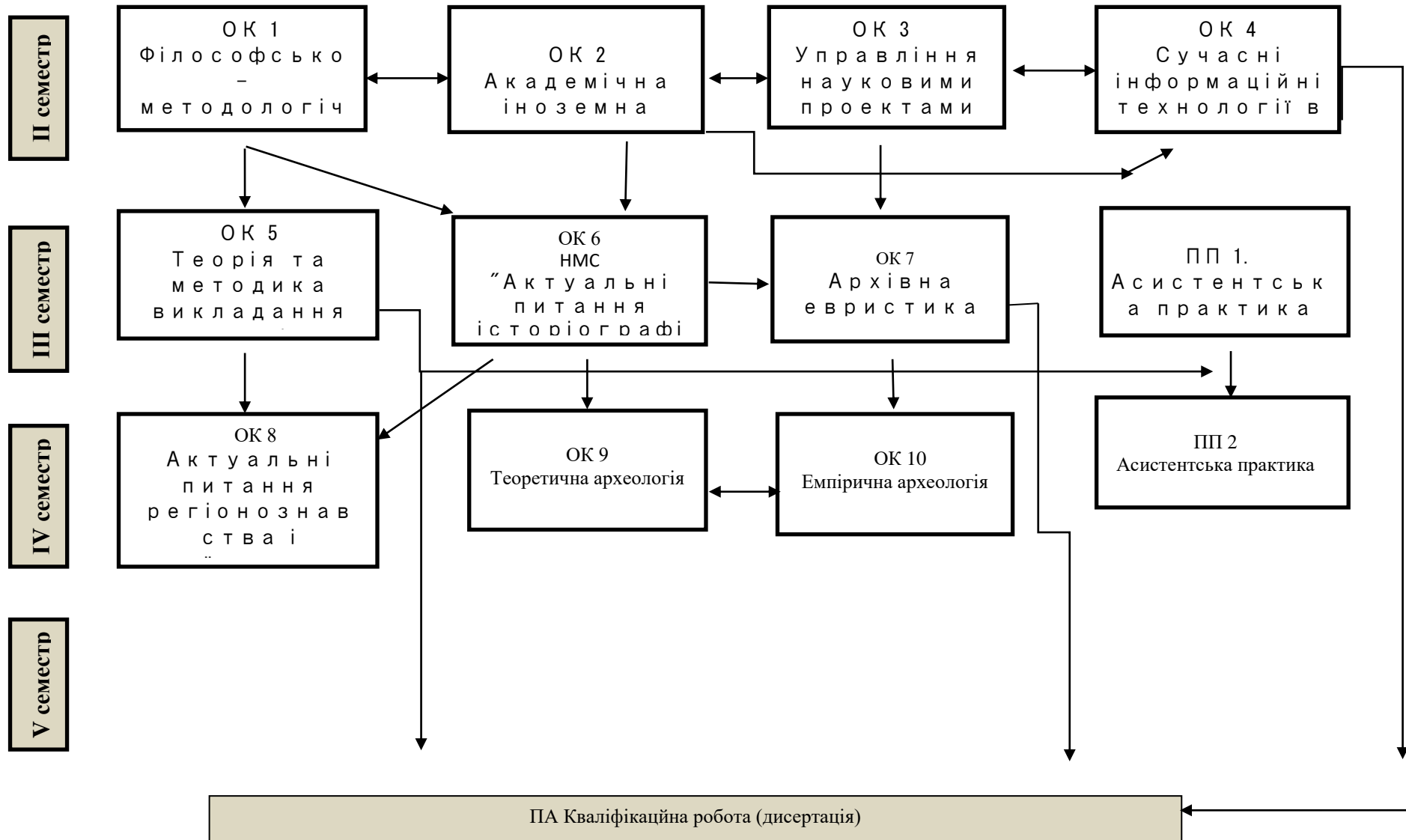
	<p>напрямами освітньої діяльності: навчальна, методична, наукова, організаційно-виховна.</p>
<p>Ресурсне забезпечення освітнього процесу (навчальні ресурси та підтримка здобувачів вищої освіти)</p>	<p>Заклад вищої освіти забезпечує освітній процес необхідними та доступними ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) та здійснює відповідну підтримку здобувачів. У процесі планування, розподілу й наданні навчальних ресурсів і забезпечення підтримки здобувачів вищої освіти враховуються їх потреби та принципи студентоцентрованого навчання.</p> <p>Організаційно-методична підтримка самостійної роботи здобувачів вищої освіти полягає в розробці методичних, дидактично-інструктивних матеріалів, наданні можливості формувати, закріплювати, поглиблювати й систематизувати отримані під час аудиторних занять знання та вміння, здійснювати самопідготовку й самоконтроль, опанування освітньо-наукової програми.</p>

2. Перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОНП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Семестр	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3		4
1. Обов'язкові компоненти ОНП				
<i>Цикл загальної підготовки</i>				
ОК 1	Філософсько-методологічні основи наукових досліджень	2	4	залік
ОК 2	Академічна іноземна мова	2	6	іспит
ОК 3	Теорія та методика викладання у вищій школі	2	3	залік
ОК 4	Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях	2	3	залік
ОК 5	Управління науковими проєктами	3	3	залік
Разом		19		
<i>Цикл професійної підготовки</i>				
ОК 6	Науково-методологічний семінар «Актуальні питання історіографічного та джерелознавчого дискурсу з історії»	3	4	іспит
ОК 7	Архівна евристика	3	4	іспит
ОК 8	Актуальні питання регіонознавства і країнознавства в професійній підготовці історика	4	3	залік
ОК 9	Теоретична археологія	4	4	іспит
ОК 10	Емпірична археологія	4	4	іспит
Разом		19		
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		38		
Вибіркові компоненти ОП				
	Дисципліни за вибором	3	9	залік
		4	6	залік
Разом		15		
Практична підготовка				
ПП 1.	Асистентська практика	3		залік
ПП 2.	Науково-викладацька практика	4		залік
Загальний обсяг практичної підготовки		7		
Підсумкова атестація				
ПА	Кваліфікаційна робота (дисертація)			
Загальний обсяг освітньої програми		60		

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми Послідовність вивчення компонентів ОНП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти.

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації.</p> <p>Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради для захисту дисертаційного дослідження.</p> <p>Обов'язковою умовою допуску до захисту дисертації є попереднє її обговорення у формі фахового семінару та повне виконання аспірантом його індивідуального плану.</p>
Вимоги до кваліфікаційної роботи (дисертації)	<p>Вимоги до структури та правил оформлення змісту дисертації та вимоги до процедури захисту визначаються Положенням про тимчасовий порядок підготовки та проведення захисту дисертації ступеня доктора філософії в спеціалізованих вчених радах Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (протокол №3 від 28 жовтня 2019 р.). Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається під час фахового семінару.</p> <p>Дисертація перевіряється на плагіат.</p> <p>Дисертаційна робота та анотація розміщуються на сайті закладу вищої освіти.</p>
Вимоги до публічного захисту	<p>Публічний захист дисертації проводиться на засіданні спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, яка створюється для разового її захисту.</p> <p>Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.</p> <p>Захист дисертації має характер відкритої наукової дискусії, в якій зобов'язані взяти участь голова та члени ради, а також за бажанням присутні на засіданні.</p> <p>Засідання ради вважається правоможним у разі участі у ньому та голосуванні повного складу ради.</p> <p>Ступінь доктор філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти в результаті успішного виконання здобувачем відповідної освітньо-наукової програми та за результатами публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.</p>

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ПП 1	ПП 2	ПА
ІК 1	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ЗК01	*	*	*	*	*	*		*			*	*	*
ЗК02	*	*			*	*		*	*		*	*	*
ЗК03	*		*			*	*	*	*	*	*	*	*
ЗК04				*			*				*	*	*
ЗК05			*			*	*	*	*	*	*	*	*
ЗК06		*					*				*	*	*
ЗК07				*							*	*	*
ЗК08		*		*	*						*	*	*
ЗК09					*	*	*	*			*	*	*
ЗК10			*			*	*	*			*	*	*
СК01	*					*	*	*	*	*	*	*	*
СК02				*		*	*		*	*	*	*	*
СК03	*					*	*			*	*	*	*
СК04	*					*	*	*	*	*	*	*	*
СК05			*					*	*		*	*	*
СК06			*				*			*	*	*	*
СК07			*				*			*	*	*	*
СК08					*						*	*	*

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (РН)

відповідними компонентами освітньо-наукової програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ІІІ 1	ІІІ 2	ІІА
РН01	*					*		*			*	*	*
РН02	*	*	*	*		*	*			*	*	*	*
РН03	*	*	*	*		*	*			*	*	*	*
РН04	*	*	*	*	*	*		*	*		*	*	*
РН05			*		*		*			*	*	*	*
РН06	*	*	*	*	*	*		*		*	*	*	*
РН07					*			*			*	*	*
РН08			*			*	*			*	*	*	*
РН09	*	*	*		*	*		*	*		*	*	*
РН10					*	*	*			*	*	*	*
РН11	*		*		*			*	*		*	*	*
РН12			*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
РН13			*				*			*	*	*	*
РН14				*		*	*			*	*	*	*
РН15				*		*	*		*		*	*	*